

এভাৰেষ্টৰ সপোন আৰু বিভীষিকা

প্ৰণয় বৰদলৈ

পাঠটো নিৰ্বাচন কৰাৰ উদ্দেশ্য :

এই পাঠটোৰ বিষয়বস্তু হ'ল পৰ্বতাৰোহণকাৰী দলৰ এভাৰেষ্ট শৃঙ্গ আৰোহণৰ অভিযান। পাঠটো নিৰ্বাচন কৰাৰ উদ্দেশ্য হৈছে পাঠটোৰ মাজেৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক পৰ্বতাৰোহণৰ দৰে দুঃসাহসিক অভিযান সম্পৰ্কে অৱগত কৰা। এই ধৰণৰ দুঃসাহসিক অভিযান তথা অসাধ্য সাধন কৰিবলৈ হ'লে মনৰ একাগ্ৰতা তথা দৃঢ় মনোবলৰ প্ৰয়োজন। সাফল্যৰ শিখৰ আৰোহণ কৰিবলৈ হ'লে সফলতাৰ সপোন দেখিব লাগিব। সফলতাৰ পথ যে বৰ উজু নহয়, এই কথা পাঠটোৰ মাজেৰে বিবৃত হোৱা দেখা যায়।

লেখক পৰিচিতি :

প্ৰণয় বৰদলৈ অসমৰ দুঃসাহসিক ক্ৰীড়া জগতৰ এটি অগ্ৰণী নাম। পেছাত সাংবাদিক প্ৰণয় বৰদলৈৰ নিচা হ'ল দুঃসাহসিক অভিযান। হিমালয়ৰ সুউচ্চ যোগীন-১, যোগীন-৩, কাং, চ' চ' কাং-নেলডা আদি বিভিন্ন শিখৰত বিজয়ধ্বজা উৰুৱাই বৰদলৈয়ে ইতিমধ্যে বিভিন্ন দুঃসাহসিক ক্ৰীড়া অভিযান সফলতাৰে সম্পন্ন কৰিছে। হিমালয়ৰ প্ৰায় সকলো অংশলৈ ট্ৰেকিং অভিযান চলোৱা বৰদলৈয়ে ভাৰতৰ বিভিন্ন খৰশ্ৰোতা নৈত ৰাফ্টিং অভিযানতো অংশ লৈছে। গুৱাহাটী-কন্যাকুমাৰী, গুৱাহাটী-লেহ-লাডাখ, গুৱাহাটী-কাঠমাণ্ডু-পোখৰা-

গুৱাহাটী, গুৱাহাটী-থিম্ফু-চামড্ৰুপ জংখাৰ আদি মটৰ চাইকেল অভিযানো সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰিছে এই অভিযাত্ৰীজনে। চাইক্লিং, পেৰামট'ৰিং, পেৰা গ্ৰাইডিং, পেৰা জাম্পিং আদি দুঃসাহসিক ক্ৰীড়াত সিদ্ধহস্ত বৰদলৈয়ে ইতিমধ্যে 'হিমালয়ৰ শিখৰে মাতিছে', 'উত্তুংগ যোগীন' আদি গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছে। দুঃসাহসিক ক্ৰীড়া সংগঠন এক্সপ্ল'ৰাৰ্ছ (Explorers)ৰ বৰ্তমান কাৰ্যবাহী সভাপতিৰ দায়িত্বত আছে বৰদলৈ। তেওঁ 'জ্ঞানদ্বীপ' আলোচনীৰ উপ-সম্পাদকৰ পদত থকাৰ উপৰি 'আজিৰ অসম', 'আজিৰ বাতৰি', 'আমাৰ অসম', 'জনসাধাৰণ' আদি কাকত আৰু অসমীয়া নিউজ চেনেলৰ উপ-সম্পাদক তথা কাৰ্যবাহী সম্পাদকৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল।

মূল পাঠ :

শুভ্ৰ বৰফৰ পাহাৰ দুখনৰ মাজত দলঙৰ দৰে লগাই লোৱা এলুমিনিয়ামৰ জখলাডালেৰে খুপি খুপি পাৰ হৈ আহিছোঁ। দুডাল জখলা সংলগ্ন কৰি দলঙৰ দৰে কৰি লোৱা হৈছে। সেই স্থানত দলঙৰ তলত প্ৰায় ২০ ফুট দ খাৱৈ। আমাৰ পিন্ধনত বতাহ আৰু বৰষুণৰ পানী প্ৰতিৰোধী জেকেট আৰু ট্ৰাণ্ডজাৰ। মাজ নিশাৰে পৰা অহৰহ হৈ আছিল তুষাৰপাত। মেঘাচ্ছন্ন আকাশৰ পৰা সৰি থকা শিমলু তুলাৰ দৰে কোমল বৰফবোৰে সেই সময়ত উষ্ণতা হিমাংক (০ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াছ)ৰ তললৈ লৈ গৈছিল। চৌদিশে কেৱল শুকুলা বৰফৰ আচ্ছাদন। এক নয়নাভিৰাম দৃশ্য, কিন্তু পৰিৱেশ গোমা। কিন্তু হাড়লৈকে কণকণাই যোৱা শীতপ্ৰবাহে বৰফাবৃত পাহাৰত আমাৰ অনুশীলন অতি কষ্টকৰ কৰি তুলিছিল। পুৱা স্লিপিং বেগৰ পৰা ওলাওঁতে যথেষ্ট কষ্ট হৈছিল। টেণ্টৰ পৰা ওলাই পুৱাৰ জলপান খোৱাৰ পিছত সাজু হৈছিলোঁ পূৰ্বতে থিৰাং কৰি থোৱা

আইচ ক্ৰাফটৰ প্ৰশিক্ষণত অংশ লোৱাৰ বাবে। সমুদ্ৰপৃষ্ঠৰ পৰা প্ৰায় ১৮,০০০ ফুট উচ্চতাত পৃথিৱীৰ সৰ্বোচ্চ শিখৰ মাউণ্ট এভাৰেষ্টৰ বেছ কেম্প (পৃষ্ঠ শিবিৰ) এলেকাত জীৱন যাপন কৰাটো এনেয়ে কষ্টকৰ। বিশেষকৈ সেই উচ্চতাত অক্সিজেনৰ অভাৱ বাৰুকৈয়ে অনুভৱ কৰা হয়। যিকোনো কাম কৰিলেই ভাগৰে হেঁচা মাৰি ধৰে। তাতে ওখোৰা-মোখোৰা পথত খোজ কঢ়াটো হৈ পৰে বিপদসংকুল। বহু স্থানত আকৌ প্ৰতিটো পদক্ষেপতেই শুনা যায় মৃত্যুৰ আকুল আহ্বান। এটা খোজৰ সামান্য বিচ্যুতি ঘটিলেই বিপদ অনিবাৰ্য। তাৰ মাজতে প্ৰকৃতি ৰুষ্ট হৈ পৰিলে পৰিৱেশ অতি প্ৰতিকূল হৈ পৰে। এনে পৰিৱেশৰ মাজতে অব্যাহত আছিল বৰফৰ পাহাৰত আমাৰ অনুশীলন। বেছ কেম্পৰ পৰা মাউণ্ট এভাৰেষ্টৰ শীৰ্ষলৈ আৰোহণৰ কালত পথত থকা ক্ৰেভাছ (বৰফৰ ফাঁট, যিটোৰ গভীৰতা ৫/১০ ফুটৰ পৰা সহস্ৰাধিক ফুট হ'ব পাৰে) অতিক্ৰম কৰিবলৈ তথা বৰফৰ প্ৰাচীৰ আদি বগাবলৈ প্ৰয়োজনীয় জমাৰিং, টিপ ট' ক্লাইম্বিং আদিৰ কৌশলবোৰ আয়ত্তলৈ অনা বাবেই সেই অনুশীলনৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। পৰ্বতাৰোহণৰ বেছিক আৰু এডভান্স মাউণ্টেইনীয়াৰিঙৰ কৰ্ছত এইবোৰ কৌশল শিকিছিলোঁ। কিন্তু দীৰ্ঘদিন অনুশীলন নকৰাৰ বাবে সেই কৌশলসমূহ পাহৰাৰ উপক্ৰম হৈছিল। সেয়ে ২৫ এপ্ৰিলৰ দিনটো অনুশীলনৰ বাবে ধাৰ্য কৰা হৈছিল। পুৱা ৯ বজাত আমি গ্লেচিয়াৰলৈ প্ৰশিক্ষণৰ বাবে যাত্ৰা কৰিছিলোঁ।

আমাৰ দলটোৰ শ্বেৰ্পা চৰ্দাৰ লাক্‌পা ৰনডুক শ্বেৰ্পা আছিল ১০ বাৰকৈ এভাৰেষ্ট আৰোহণ কৰাৰ অভিজ্ঞতাৰে পুষ্ট। তেওঁ লগতে বিশ্বৰ দ্বিতীয় সৰ্বোচ্চ K-2, ৩য় সৰ্বোচ্চ শিখৰ কাঞ্চনজংঘা, চ'য়ু, মানসলু আদি হিমালয়ৰ বহু সুউচ্চ শিখৰতো বিজয়ধ্বজা উৰাবলৈ সক্ষম

হৈছিল। আনহাতে আমাৰ দলত থকা আন ৮ জন শ্বেৰ্পাৰ ৭ জনৰেই মাউণ্ট এভাৰেষ্টত একাধিকবাৰ আৰোহণ কৰাৰ অভিজ্ঞতা আছিল। সেয়ে দলৰ শ্বেৰ্পা চৰ্দাৰ লাক্‌পাই তুষাৰপাতৰ মাজতে আমাৰ দলটোৰ আইচ ক্ৰাফট (ICE-CRAFT)ৰ প্ৰশিক্ষণ অব্যাহত ৰখাৰ বাবে লোৱা সিদ্ধান্তত আমি আপত্তি কৰিবলগীয়া একো নাছিল। আমাৰ বেছ কেম্পত থকা টেণ্টবোৰৰ সমীপত থকা খুম্বু আইচফলৰ নিম্নঅংশ এই অনুশীলনৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল। অৱশ্যে ঠাইডোখৰ প্ৰায় ১৭,৫০০ ফুট উচ্চতাত থকা বেছ কেম্পৰ পৰা ২০০ ফুটমান ওপৰত আৰু ৩০০ মিটাৰমান নিলগত আছিল।

ইতিমধ্যে আমাৰ এভাৰেষ্টৰ বেছ কেম্পত অতিবাহিত হৈছিল ২২ টা দিন। মাজনিশাৰ পৰা হৈ থকা তুষাৰপাত তথা হিমাংকৰ তললৈ যোৱা শীতপ্ৰবাহৰ বাবে বেছ কেম্প অঞ্চলত থকা বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা ৪২ টা এভাৰেষ্ট অভিযানকাৰী দলৰ সৰহ সংখ্যকেই নিজকে টেণ্টৰ মাজত আবদ্ধ কৰি ৰাখিছিল। সেই সময়তে আমি ওলাই গ'লোঁ বৰফৰ প্ৰাচীৰ আৰোহণৰ কৌশল অনুশীলনৰে পুনৰ আয়ত্ত কৰাৰ বাবে। অবিৰাম তুষাৰপাতৰ মাজতে অসম এভাৰেষ্ট অভিযানৰ ৯ জনীয়া অভিযাত্ৰীৰ দলটোৰ আটাইকেইজনেই আমাৰ শ্বেৰ্পা সংগীসকলৰ লগত ওলাই গৈছিল অনুশীলনলৈ। সেয়া আছিল প্ৰখ্যাত খুম্বু হিমবাহ। বেছ কেম্পৰ পৰা এই হিমবাহৰ মাজেদি অত্যন্ত বিপদসংকুল পথেৰে আৰোহণ কৰিব লাগে ১নং শিবিৰলৈ। ইতিমধ্যে এই অঞ্চলতেই দুৰ্ঘটনাত মৃত্যু হৈছে ভালেসংখ্যক এভাৰেষ্ট অভিযাত্ৰীৰ। খুম্বু হিমবাহৰ সেই স্থানত বৰফৰ নদীখন ভাঙি খণ্ড-বিখণ্ড হৈ স্তূপীকৃত বৰফৰ বহু প্ৰাচীৰৰ সৃষ্টি কৰিছে যাক খুম্বু আইচ ফল (KHUMBU ICE FALL) নামেৰে জনা যায়।

তেতিয়া নেপালৰ স্থানীয় সময় অনুসৰি দুপৰীয়া প্ৰায় ১১.৫৫ বাজিছিল। আমাৰ অনুশীলন তেতিয়া অন্তিম পৰ্যায়ত। ঠিক সেই সময়তে হঠাৎ বৰফৰ পৃষ্ঠভাগৰ পৰা ওলোৱা গুমগুমণি শব্দৰ লগতে জোঁকাৰণি অনুভৱ কৰিছিলোঁ। কি হৈছে অনুমান কৰাৰ পূৰ্বেই আমি থিয় হৈ থকা পাহাৰখনত হঠাৎ প্ৰচণ্ড জোঁকাৰণিৰ সৃষ্টি হৈছিল। প্ৰথমতে ভাব হৈছিল আমি থিয় হৈ থকা বৰফৰ পৃষ্ঠভাগ ভাগি পৰিব আৰু আমি তললৈ সোমাই পৰিম। তেতিয়া আমি সকলোৱে বৃহৎ ভূমিকম্প অহা বুলি জানিব পাৰি সতৰ্ক হৈ পৰিলোঁ। প্ৰায় ২ মিনিট সময় ধৰি অব্যাহত আছিল সেই জোঁকাৰণি। ভূমিকম্পৰ জোঁকাৰণিৰ লগে লগে দলটোৰ আটাইকেইজন সদস্য আৰু শ্বেৰ্পা এঠাইত গোট খোৱাৰ চেষ্টা কৰিলোঁ। তেনেতে হঠাৎ কাষৰ পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা প্ৰচণ্ড শব্দৰ সৃষ্টি হোৱা শুনিবলৈ পাই আমি মূৰ তুলি চালোঁ। দেখিলোঁ ভূমিকম্পৰ জোঁকাৰণিত আমাৰ পিছফালে থকা নাপ্চে (NUPTSE) শিখৰৰ পৰা এভালেঙ্গ নামি আহিছে। অকল নাপ্চেতেই নহয়, আমা দাবলাম, লোলা (AMA DABLAM, LOLA) আদি দাঁতিকাষৰৰ শিখৰবোৰত জমা হৈ ওলমি থকা বৰফখণ্ড সেই ভূমিকম্পৰ জোঁকাৰণিত তললৈ খহি পৰিছিল। এভালেঙ্গ বা সম্প্ৰপাত হৈ বৰফ খহাৰ সেই অনন্য সুন্দৰ অথচ ভয়ংকৰ শব্দই আমাক উদ্বেলিত কৰি তুলিছিল। বেছ কেম্প এলেকাত হিমালী সম্প্ৰপাতৰ ৰূপত বৰফৰ বিশাল খণ্ড দ্ৰুত গতিত তললৈ খহি পৰাটো এক নৈমিত্তিক ঘটনা। কিন্তু ৮.২ প্ৰাবল্যৰ সেই ভূমিকম্পই বৰফৰ পাহাৰসমূহ জোঁকাৰি দিয়াৰ লগে লগে সম্পূৰ্ণ পৰিৱেশ সলনি হৈ গৈছিল। প্ৰকৃতিও যেন অধিক ৰুষ্টি হৈ পৰিছিল। আৰু সৃষ্টি কৰিছিল কেইবাটাও এভালেঙ্গৰ। সেইবোৰ

চাই থাকোঁতেই হঠাৎ শুনিলোঁ আটাইতকৈ ভয়ংকৰ বিস্ফোৰণৰ এক
 প্রচণ্ড গৰ্জন। পিছলৈ ঘূৰি চাই দেখোঁ বেছ কেম্পৰ পৰা প্ৰায় ২-৩
 কিলোমিটাৰ মান নিলগত থকা পুম'ৰি (PUMORI) শিখৰৰ প্ৰায় শীৰ্ষৰ
 পৰা বাগৰি পৰিছে এক বিশাল বৰফখণ্ড। সেই বৰফখণ্ডই সৃষ্টি কৰিলে
 এক অতিশয় হিমালী সম্প্ৰপাত (AVALANCHE)। পুম'ৰি শিখৰক
 নেপালীসকলে সাগৰ মাথা (মাউণ্ট এভাৰেষ্টক নেপালীসকলে সাগৰ
 মাথা বুলি কয়)ৰ জীয়ৰী বুলি বিশ্বাস কৰে। পুম'ৰিৰ পৰা নামি অহা
 হিমালী সম্প্ৰপাতে আমি চাই থাকোঁতেই এক বিশালাকাৰ আয়তন
 ধাৰণ কৰি প্ৰলয়ৰ ৰূপ ল'লে। বৰফৰ সেই ভয়ংকৰ দৈত্যই দ্ৰুত গতিত
 ৭-৮ ছেকেণ্ড মানৰ ভিতৰতে আঘাত কৰিলেহি আমাৰ বেছ কেম্প।
 বেছ কেম্পত থকা আমাৰ টেণ্টসমূহ হিমালী সম্প্ৰপাতৰ প্ৰচণ্ড খুন্দাত
 কাগজৰ দৰে বহু দূৰলৈ উৰি যোৱা প্ৰত্যক্ষ কৰিলোঁ। সেই সময়ত আমাৰ
 কৰিবলগীয়া একো নাছিল বা আমি কৰিব পৰা একোৱেই নাছিল। সকলো
 আছিল আমাৰ সাধ্যৰ বাহিৰত। আৰু তাৰ প্ৰায় লগে লগেই সেই দৈত্য
 দ্ৰুতগতিত অগ্ৰসৰ হয় আমি থকা স্থানৰ ফালে। দুৰন্ত গতিত সেই
 দৈত্যই আমাক গ্ৰাস কৰিবলৈ বেছ কেম্পৰ পৰা আমাৰ ফালে ওপৰলৈ
 উঠি আহিল। মৃত্যু অৱধাৰিত বুলি ভাবি আমাৰ অভিযাত্ৰী আৰু শ্বেৰ্পাৰ
 দলটোৱে গোলাকাৰভাৱে কান্ধত কান্ধ মিলাই ইজনে সিজনক সাৰটি
 ধৰি আঁঠুত সামান্য ভৰি ভাজ কৰি লৈ অলপ চাপৰি এভালেঙ্গ পৰ্জিশ্যন
 বা হিমস্বলনৰ সাৱধানতা লওঁ। আমি এনে কৰাৰ কাৰণটো আছিল বৰফৰ
 সেই দৈত্যই যাতে আমাক গ্ৰাস কৰি উৰুৱাই নিব নোৱাৰে। আমি
 কিবা প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰাৰ পূৰ্বেই সোমাই পৰোঁ এভালেঙ্গৰ গ্ৰাসত।
 আৰু মূৰৰ ওপৰেদি পাৰ হৈ যোৱা সেই দৈত্যই আমাক হেঁচা মাৰি

ধৰে। এভালেসে কঢ়িয়াই অনা বৰফে আমাক সম্পূৰ্ণৰূপে পুতি পেলায়। বৰফত পোত যোৱাৰ ফলত আমাৰ উশাহ-নিশাহ বন্ধ হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছিল। আৰু আমি চৌদিশে অন্ধকাৰ দেখিলোঁ। লগে লগে আমি আটাইকেইজনে বৰফৰ মাজৰ পৰা মূৰ উলিয়াই পোনকৈ থিয় হওঁ। এনেদৰে কিছু সময় উশাহ লোৱাৰ পিছতহে আমাৰ গালৈ তত্ ঘূৰি আহে। তেনেকৈ ভয়-শংকাৰ মাজত কেইটামান মুহূৰ্ত পাৰ কৰাৰ পিছতহে আমি ইজনে সিজনলৈ চাওঁ। সকলোকে সুকলমে দেখা পাই আটায়ে স্বস্তিৰ নিশ্বাস পেলাওঁ। সৌভাগ্যক্ৰমে বেছ কেম্পৰ পৰা আমি থকা স্থান প্ৰায় এশ মিটাৰমান উচ্চতাত হোৱাৰ বাবে ওপৰলৈ ধাৰমান হোৱা এই হিমালয়ী সম্প্ৰপাতৰ গতি হ্রাস হৈ আমাক অতিক্ৰম কৰাৰ পিছতেই সেই দৈত্যৰ শক্তি নোহোৱা হৈ পৰে। দৈত্যৰ গ্ৰাসৰ পৰা মুক্ত হৈ আমাৰ কাপোৰ-কানিবোৰৰ পৰা বৰফ জোকাৰি চৌপাশে লক্ষ্য কৰোঁ। বেছ কেম্পৰ ফালে চাই দেখোঁ আমাৰ টেণ্টবোৰৰ কোনো অস্তিত্ব নাই। আমি তাত পতা ১০টা টেণ্টৰ ৩-৪টা মানহে স্ব-স্থানত বৰ্তি আছে। বাকীবোৰ টেণ্ট ইতিমধ্যে প্ৰচণ্ড গতিত ধাৰমান হিমালয়ী সম্প্ৰপাতে বহু দূৰলৈ উৰুৱাই নি পুতি পেলাইছে। পুম'ৰি শিখৰৰ শীৰ্ষভাগৰ পৰা খহি অহা এই বৰফৰ ধলে আমাৰ মূৰৰ ওপৰ পোৱালৈ প্ৰায় ১০ ছেকেণ্ডমান সময় লাগিছিল। ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি কিমান দুৰ্বাৰ গতি আছিল সেই বৰফৰ দৈত্যৰ। আমি লগত নিয়া পৰ্বতাৰোহণৰ সা-সামগ্ৰীসমূহ ইতিমধ্যে বৰফত পোত গৈছিল। সেইবোৰ বৰফৰ মাজৰ পৰা বিচাৰি উলিয়াই আমি ধাৰমান হ'লোঁ বেছ কেম্পৰ ফালে।

এক নতুন জীৱন লাভ কৰাৰ দৰে উপলব্ধি হ'ল। তাত থকা আমাৰ সা-সৰঞ্জামবোৰ উদ্ধাৰ কৰি লৰালৰিকৈ নামি আহিলোঁ বেছ কেম্প

অঞ্চললৈ। আহি দেখিলোঁ এক বিধ্বস্ত পৰিৱেশ। সেই অঞ্চলত শিবিৰ পতা দলসমূহৰ টেণ্ট তথা অন্য সামগ্ৰীসমূহ ভাগি চূৰ্ণীকৃত হৈ চৌপাশে সিঁচৰতি হৈ আছিল। বেছ কেম্পলৈ আহি এক দুঃখজনক পৰিস্থিতিৰ মুখামুখি হ'লোঁ। গম পালোঁ কেইবাজনো বিদেশী পৰ্বতাৰোহীৰ সৈতে শ্বেৰ্ণাৰ মৃত্যু হৈছে। দুটা ভিন্ন অভিযানৰ দুগৰাকী বিদেশী পৰ্বতাৰোহীৰ মৃতদেহ সেই সময়ত পৰি আছে আমাৰ শিবিৰ এলেকাত। বেছ কেম্পত আমাৰ শিবিৰৰ পৰা কিছু নিলগত বাহৰ পতা দুটা ভিন্ন অভিযানৰ দুয়োগৰাকী চিকিৎসক আছিল। এগৰাকী আছিল চীনা মহিলা চিকিৎসক। তেওঁ স্ন'ফেলৰ বাবে টেণ্টৰ ভিতৰত শ্লিপিং বেগৰ উমৰ মাজত সোমাই কিতাপ পঢ়াত ব্যস্ত থাকোঁতেই দ্ৰুতবেগী হিমानी সম্প্ৰপাতে টেণ্টসহ তেওঁক উৰুৱাই নিয়ে। আমাৰ শিবিৰ এলেকাত সেই বৰফৰ দৈত্যই থেকেচি দিয়াত মহিলা চিকিৎসকগৰাকীৰ কৰুণ মৃত্যু হয়। অন্য এটা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অভিযানকাৰী দলৰ লগত চিকিৎসক হিচাপে অহা আমেৰিকান ব্যক্তি এজনৰো মৃতদেহ আমাৰ শিবিৰ এলেকাত উদ্ধাৰ হয়। পিছত জানিব পৰা মতে সেই শোকাৱহ ঘটনাত ১৯ গৰাকী পৰ্বতাৰোহীৰ ঘটনাস্থলীতে শোকাৱহ মৃত্যু হোৱাৰ লগতে আন এজনৰ পিছত চিকিৎসালয়ত মৃত্যু হয়। সেই ভয়াৱহ সংঘটনত আহত হয় ৫০ ৰো অধিক পৰ্বতাৰোহী। ইয়াৰে অধিকসংখ্যকেই অবিৰাম তুষাৰপাতৰ বাবে টেণ্টৰ ভিতৰত নিৰাপদ আশ্ৰয় লৈছিল। সেই মুহূৰ্তত নেদেখাজনৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতাৰে মন-প্ৰাণ ভৰি উঠিছিল। ভাবিছিলোঁ সেইদিনা আমি অনুশীলনলৈ নগৈ বেছ কেম্পত থকা হ'লে আমাৰ কি হ'লহেঁতেন? ৰাখে হৰি মাৰে কোনে— এই আপ্তবাক্যশাৰী আমাৰ দলৰ দুই বেছ কেম্প মেনেজাৰ শৈলেন আৰু অমৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হ'ল। পুৱা আমাৰ ৯জনীয়া পৰ্বতাৰোহী দলটো আইচ ক্ৰাফটৰ

প্ৰশিক্ষণ ল'বলৈ যাওঁতে শৈলেন আৰু অমৰ আমাৰ লগত যোৱা নাছিল। প্ৰায় ১১ মান বজাত আমাক চাহ দিবলৈ যোৱাৰ সময়ত অমৰে লগ ধৰোঁতে শৈলেন বৰফ পৰি থকা বাবে টেণ্টৰ পৰা ওলাই যাব বিচৰা নাছিল। কিন্তু অমৰে একপ্ৰকাৰ জোৰ কৰি শৈলেনক উলিয়াই লৈ যায়। দুয়ো গৈ আমাৰ ওচৰ পোৱাৰ সময়তে ঘটিল সেই বৃহৎ অঘটন। শৈলেন টেণ্টত সোমাই থকা হ'লে কি হ'লহেঁতেন ভাবিয়েই শিয়ৰি উঠিলোঁ। দেখিলোঁ শৈলেনৰ টেণ্টটোও ছিটিকি ক'ৰবাত পৰি আছে। সেই সময়ত শৈলেনে বাৰে বাৰে ধন্যবাদ দিলে অমৰক। আমি এভাৰেষ্ট অভিযানৰ পূৰ্বে মঠ-মন্দিৰত কৰা প্ৰাৰ্থনাৰ বাবেও হয়তো নেদেখাজনৰ আশীৰ্বাদ লাভ কৰিলে দলটোৱে। প্ৰায় ৩ কিলোমিটাৰ দীঘল বেছ কেম্প এলেকাৰ মাজৰ অংশত আমাৰ লগতে বেছ কেম্প স্থাপন কৰা প্ৰায়কেইটা দলেই ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছিল। বেছ কেম্প আহি পালে আমাৰ দলৰ চিকিৎসক ডাঃ জগদীশ বসুমতাৰী নামি পৰিছিল আহতসকলক চিকিৎসা প্ৰদানত। ডাঃ জগদীশে চিকিৎসা দি থকা অৱস্থাতে এজন গুৰুতৰভাৱে আহত শ্বেৰ্পাই শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে।

বেছ কেম্প এলেকাত আক্ৰান্ত আন দলবোৰলৈ সহায়ৰ হাত আগ বঢ়োৱাৰ লগতে আমি নামি পৰিলোঁ বৰফে ছিটিকাই দুৰৈত পেলোৱা আমাৰ টেণ্টসমূহ উদ্ধাৰত। মই মোৰ নিজৰ টেণ্টটো উদ্ধাৰ কৰিছিলোঁ প্ৰায় ১০০ ফুট নিলগৰ বৰফৰ মাজৰ পৰা। আমাৰ টেণ্টবোৰৰ পৰা বহু বস্তু ওলাই পৰিছিল। ফাটি ছিন্নভিন্ন হোৱা টেণ্টবোৰৰ পৰা প্ৰচণ্ড শীত তথা তুষাৰপাতৰ মাজতে আমাৰ সামগ্ৰীসমূহ উদ্ধাৰ কৰি এঠাইত তিৰপাল পাৰি জমা কৰোঁ। আৰু ততাতৈয়াকৈ তললৈ নামিবলৈ সিদ্ধান্ত লওঁ।

সেই দিনাৰ আন এটা কথা মনত পৰিলে আজিও হাঁহি উঠে। ৩ এপ্ৰিলত ঘৰ এৰাৰ পিছৰে পৰাই জিভাই মাছৰ সোৱাদ পোৱা নাছিল।

সেয়ে দুদিনমানৰ প্ৰস্তুতিৰে বেছ কেম্প মেনেজাৰ অমৰ ডেকাই কাঠমাগুৰ পৰা হেলিকপ্টাৰেৰে মাছ অনাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল আমাৰ দলটোৰ বাবে। অমৰে খেকেৰাৰে মাছৰ টেঙা ৰান্ধিবৰ কাৰণে দলটোৰ লগত থকা ৰান্ধনিৰ জৰিয়তে বিশেষ ব্যৱস্থা কৰিছিল। জলপান খাই আশাৰে ওলাই গৈছিলোঁ দুপৰীয়া মাছৰ টেঙাৰে ভাত এসাঁজ ভালকৈ খাম। কিন্তু আমাৰ সেই আশাত পৰিল চোঁচা পানী। হিমালী সম্প্ৰপাতে আমি আশ্ৰয় লোৱা টেণ্টসমূহৰ লগতে পাকঘৰ থকা তন্থু আৰু ডাইনিং টেণ্টটো টাঁহি-মুহি উৰুৱাই নি ছিন্ন-ভিন্ন কৰি পেলায়। সেই বৰফৰ দৈত্যই আমাৰ অন্য খাদ্য-সামগ্ৰীসমূহৰ লগতে কাঠমাগুৰ পৰা অনা মাছৰ টেঙাৰ আঞ্জাও গ্ৰাস কৰে।

বেছ কেম্পত আশ্ৰয় আৰু খাদ্য-সামগ্ৰীৰ অভাৱত আমি লগে লগে ওভতনি যাত্ৰা কৰাৰ সিদ্ধান্ত লওঁ। সেই সময়ত বেছ কেম্পত শিবিৰ সামৰি সকলো দলেই উভতিবলৈ বাধ্য হৈছিল। আহতসকলকো দলবোৰৰ সতীৰ্থসকলে চাঙী কৰি বান্ধি দাংকোলাকৈ তললৈ নি থকা দেখিবলৈ পাইছিলোঁ। ভোক-পিয়াহত জৰ্জৰিত হৈ আমি আৰম্ভ কৰিছিলোঁ ওভতনি যাত্ৰা। এভাৰেষ্ট বেছ কেম্পলৈ লুকলা নামৰ ঠাইখনৰ পৰা প্ৰায় ১০ দিনৰ পথ ট্ৰেকিং কৰি আৰোহণ কৰিব লাগে যদিও ওভতনি যাত্ৰা ৫-৬ দিন মানৰ ভিতৰত সম্পূৰ্ণ কৰিব পাৰি। গোৰখশ্বেপ নামৰ এভাৰেষ্ট বেছ কেম্পত থকা অন্তিমখন পৰ্যটক নিবাসলৈ নামি আহিবলৈ বাধ্য হৈছিলোঁ দুখে-ভাগৰে জৰ্জৰিত হৈ। তেতিয়া সন্ধিয়া লাগি ভাগিছিল। তেতিয়াও বৰফ পৰা বন্ধ হোৱা নাছিল। দলৰ শ্বেৰ্পাকেইজন আগতেই নামি আহি গোৰখশ্বেপৰ সন্মুখত থকা বিশাল উপত্যকাটোত বৰফৰ ওপৰতে কেইটামান টেণ্ট তৰিছিল আমাৰ নিশাৰ

আশ্ৰয়ৰ বাবে। কিন্তু আমাৰ দলটো অত্যন্ত ভাগৰুৱা হৈ পৰাৰ বাবে লিডাৰ মানসে গোৰখশ্বেপৰ ল'জকেইটাত আমাৰ বাবে ৰুম বিচাৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে শ্বেপাকেইজনক। তাৰে এটা ল'জত আমাৰ থকাৰ ব্যৱস্থা হ'ল। ৰুমত সোমাই স্বস্তিবোধ কৰিলোঁ। সেই পুৱাই আহাৰ গ্ৰহণ কৰি যাত্ৰা কৰিছিলোঁ। মানসিকভাৱে আমি সম্পূৰ্ণৰূপে বিধ্বস্ত। বেছ কেম্পত প্ৰকৃতিৰ সেই মুহূৰ্তৰ তাণ্ড্ৰে সম্পূৰ্ণ অনিশ্চয়তাৰ মাজত পেলাই দিলে আমাৰ বছৰজোৰা এভাৰেষ্ট অভিযানৰ প্ৰস্তুতি।

১৯৮২ চনত হিমালয়ত প্ৰথম ভৰি দিওঁতেই সপোন দেখিছিলোঁ এভাৰেষ্ট আৰোহণৰ। প্ৰয়াত পৰ্বতাৰোহী নেছিম (আখতাৰ) বাইটীৰ নেতৃত্বত নেপাল-হিমালয়ৰ হেলেশু অঞ্চললৈ এক ট্ৰেকিং অভিযানত অংশ লৈছিলোঁ। সেই অভিযানত যাওঁতেই এঠাইত দেখিছিলোঁ গিৰিৰাজ হিমালয়ৰ বছবোৰ শুভ্ৰ-কিৰীট পৰিহিত শিখৰৰ মাজত ২৯,০৩৫ ফুট (৮,৮৫০ মিটাৰ) উচ্চতাৰ সাগৰমাথা অৰ্থাৎ মাউণ্ট এভাৰেষ্টক। তেতিয়াই মনত এক সপোন তথা হেঁপাহে থিতাপি লৈছিল— বিশ্বৰ সৰ্বোচ্চ চূড়াত থিয় হৈ তলৰ পৃথিৱীখন চাম! পৰৱৰ্তী সময়ত কাশ্মীৰ-কিষ্টৱাৰ হিমালয়ৰ পৰা পঞ্জাব-হিমাচল-কুমাউন-গাৰোৱাল-নেপাল-দাৰ্জিলিং-চিকিম হিমালয়লৈ প্ৰতি বছৰেই বহু অভিযানত অংশ লৈছিলোঁ। কিন্তু এভাৰেষ্ট জয়ৰ সেই সপোন পূৰ্ণ কৰাৰ সুযোগ পোৱা নাছিলোঁ। বয়সৰ লগে লগে সেই সপোন ক্ৰমাৎ স্তিমিত হৈ পৰিছিল। কিন্তু নেছিম বাইটীয়ে পুনৰ মনত জগাই তুলিলে এভাৰেষ্ট জয় কৰাৰ সপোন। বাইটীয়ে লগ পালেই কৈছিল— দেশৰ অন্য প্ৰান্তৰ পৰ্বতাৰোহীয়ে যেতিয়া পাৰিছে অসমৰ পৰ্বতাৰোহীয়ে এভাৰেষ্টৰ শীৰ্ষত থিয় হ'ব নোৱাৰিব কিয়? বাইটীয়ে আমাৰ এই সপোন

বাস্তৱায়িত কৰাৰ বাবে পদক্ষেপ লৈ প্ৰাক-এভাৰেষ্ট অভিযানৰ আয়োজন কৰিছিল। কিন্তু বাইটীৰ অকাল বিয়োগে সেই প্ৰচেষ্টাত যতি পেলালে। পিছত মোৰ হেঁপাহৰ লগতে বাইটীৰ সপোন বাস্তৱায়িত কৰাৰ লক্ষ্যৰে ২০১৩ চনত মই এটা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্বতাৰোহী দলৰ সৈতে এভাৰেষ্টলৈ এক অভিযানত অংশ লৈছিলোঁ। কিন্তু প্ৰতিকূল বতৰৰ বাবে সেই অভিযান কালত মই প্ৰায় ২৫,০০০ ফুট উচ্চতাত থকা এভাৰেষ্টৰ ৩ নং শিবিৰৰ পৰা হতাশ মনোৰথে উভতি আহিবলৈ বাধ্য হৈছিলোঁ। সেই অভিযানৰ ব্যৰ্থতাই মনত আঘাত দিছিল যদিও থিৰাং কৰিছিলোঁ— এভাৰেষ্টলৈ পুনৰ যাম ফুলাম গামোচা উৰুৱাবলৈ। তাৰ পৰৱৰ্তী বছৰত অসমৰ তৰুণ শইকীয়া আৰু মণিষ ডেকাই উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ এটা পৰ্বতাৰোহী দলৰ সৈতে এভাৰেষ্টৰ শীৰ্ষত থিয় হৈ প্ৰথম অসমীয়া এভাৰেষ্ট আৰোহণকাৰী হোৱাৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰে। তাৰে আলম লৈ ২০১৫ চনত মানস বৰুৱাৰ নেতৃত্বত ‘অসম এভাৰেষ্ট অভিযান’ নাম দি আমি এভাৰেষ্টলৈ এক অভিযান চলাইছিলোঁ। ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অসম পৰ্বতাৰোহণ সন্থাৰ উদ্যোগত আয়োজিত এই অভিযানত এক্সপ্ল’ৰাৰ্ছ, শিখৰ, কাৰ্বি আংলং পৰ্বতাৰোহণ সন্থা আদি সংগঠনে সহযোগ কৰে। দলটোৰ আন সদস্যসকল আছিল উপেন চক্ৰৱৰ্তী, ডাঃ জগদীশ বসুমতাৰী, হেনৰী ডেভিড টেৰণ, বিপ্লৱ চহৰীয়া, নন্দ দুলাল দাস, খৰছিং ইংতি আৰু পৰাগ দাস। আনহাতে দলটোৰ বেছ কেম্প মেনেজাৰৰ দায়িত্ব বহন কৰিছিল অমৰ ডেকা আৰু শৈলেন দাসে। কিন্তু এইবাৰো এইদৰে প্ৰকৃতিৰ বিভীষিকাৰ বাবেই এভাৰেষ্ট জয় কৰাৰ সপোন আধাতে সামৰি উভতি আহি বলগীয়া হোৱাত মন ব্যথিত হৈ পৰিছিল। এভাৰেষ্টত বিজয়ধ্বজা উৰুৱাবলৈ সক্ষম হ’ম নে— এই প্ৰশ্নই মোৰ মনোজগত আলোড়িত কৰি থকাৰ সময়ত মনত সংকল্প লৈছিলোঁ এভাৰেষ্টলৈ আকৌ যাম দীৰ্ঘদিনীয়া সপোন বাস্তৱায়িত কৰাৰ বাবে।

কঠিন শব্দৰ অৰ্থ :

শুভ্ৰ	—	বগা।
প্ৰতিৰোধ	—	বাধা, বিঘিনি।
তুষাৰ	—	বৰফ, হিম।
অনুশীলন	—	অভ্যাস, চৰ্চা।
হিমালয়ী সম্প্ৰপাত	—	পৰ্বতৰ গাৰে শিলাস্তম্ভৰ সৈতে বৈ অহা বৰফৰাশি।

আই প্ৰশ্ন

(ক) অতি চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ১)

- ১। এভাৰেষ্ট আৰোহণ কৰাৰ সময়ত লেখক তথা তেওঁৰ সতীৰ্থই কি পৰিধান কৰিছিল?
- ২। পৃথিৱীৰ সৰ্বোচ্চ শৃংগ মাউণ্ট এভাৰেষ্ট সমুদ্ৰ পৃষ্ঠৰ পৰা কিমান ফুট উচ্চতাত অৱস্থিত?
- ৩। অসম এভাৰেষ্ট অভিযানৰ ৯ জনীয়া অভিযাত্ৰী দলটিয়ে আৰোহণৰ কৌশল অনুশীলনৰ বাবে ওলাই যোৱা হিমবাহ ক্ষেত্ৰৰ নাম কি আছিল?
- ৪। নেপালীসকলৰ জনবিশ্বাস মতে সাগৰ মাথা বা মাউণ্ট এভাৰেষ্টৰ জীয়াৰী বুলি কাক জনা যায়?
- ৫। লেখক তথা তেওঁৰ সতীৰ্থবৃন্দই কাৰ নেতৃত্বত ২০১৫ চনত 'অসম এভাৰেষ্ট অভিযান' নাম দি এভাৰেষ্টলৈ অভিযান চলায়?

(খ) চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ২ অথবা ৩)

- ১। হিমালী সম্প্ৰপাতৰ প্ৰলয়ংকৰী ৰূপক প্ৰতিহত কৰি 'অসম এভাৰেষ্ট অভিযান'ৰ দলটোৱে নিজকে মৃত্যুপথৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিবলৈ কেনেধৰণৰ কৌশল অৱলম্বন কৰিছিল?
- ২। দ্ৰুতবেগী হিমালী সম্প্ৰপাতৰ ওচৰত জীৱনে হাৰ মনা এভাৰেষ্টৰ ভিন্ন অভিযানৰ চিকিৎসক দুগৰাকী কোন কোন ৰাষ্ট্ৰৰ আছিল?
- ৩। 'KHUMBO ICE FALL' বুলিলে কি বুজা?
- ৪। কাৰ নেতৃত্বত কোন অঞ্চললৈ ট্ৰেকিং অভিযানত অংশ লওঁতে লেখকৰ মনত এভাৰেষ্ট আৰোহণৰ সপোন ৰোপিত হৈছিল?
- ৫। প্ৰথম অসমীয়া এভাৰেষ্ট আৰোহণকাৰী দুজন কোন কোন আছিল?

(গ) দীঘল প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ৪ অথবা ৫)

- ১। লেখকৰ অনুশীলনৰ অন্তিম পৰ্যায়ত অহা ভূমিকম্পৰ জোকাৰণিত নামি অহা হিমালী সম্প্ৰপাতে অভিযানকাৰী দলক কি পৰিস্থিতিৰ মুখামুখি কৰাইছিল?
- ২। হিমালী সম্প্ৰপাতৰ পিছত অভিযানকাৰী দলটিয়ে নিজৰ কেম্পলৈ গৈ বৰফৰ দৈত্যৰ কেনে ধ্বংসলীলা দেখিছিল?
- ৩। এভাৰেষ্ট অভিযানৰ সংশয়ৰ দিন এটিত লেখকৰ মনত হাঁহিৰ খোৰাক জন্মোৱা ঘটনাটো কি আছিল?
- ৪। প্ৰয়াত পৰ্বতাৰোহী নেছিম আখতাৰ আৰু লেখকৰ মাজত হোৱা কথোপকথনৰ এটি চমুটোকা যুগুত কৰা।

৫। 'অসম এভাৰেষ্ট অভিযান' দলটিৰ ওভতনি যাত্ৰা কেনেকুৱা আছিল ব্যাখ্যা কৰা।

পাঠবোধ :

লেখকে এভাৰেষ্ট জয়ৰ সপোন বুকুত বান্ধি একুৰিৰো বেছিদিন সংশয় আৰু বিভীষিকাৰ মাজেৰে হিমালয়ৰ বুকুতে কটায়। এনে পৰ্বত আৰোহণৰ আঁৰত ধৈৰ্য, আত্মবিশ্বাস, দৃঢ় মনোবল আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ যে প্ৰয়োজন তাকো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে অনুভৱ কৰিব পাৰিব। এনে দুঃসাহসিক অভিযানত শাৰীৰিক শক্তিৰ লগতে মানসিক শক্তিবোৰো যে প্ৰয়োজন তাকো ইয়াত দেখুওৱা হৈছে। কিন্তু প্ৰতিকূল প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশত কিছু সময়ৰ বাবে এনে দুঃসাহসিক অভিযান স্থিৰ হ'লেও সপোন বাস্তৱায়িত কৰাৰ বাবে মনত সংকল্প বৰ্তাই ৰখা প্ৰয়োজন। সফলতাৰ বাবে এক ধৰণৰ সপোন দেখিবই লাগিব। সাময়িকভাৱে সপোন ভাগি গ'লেও নেবানেপেৰা চেপ্তাইহে সপোনক বাস্তৱলৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ পথ উজু কৰে।

ওপৰঞ্চি তথ্য :

এগৰাকী সংবাদকৰ্মী হোৱাৰ উপৰি লেখক বৰদলৈ পৰ্বত আৰোহণ, চাইক্লিং, পেৰামটাৰিং, পেৰা জাম্পিং, ৰাফ্টিং আদিৰ দৰে দুঃসাহসিক কাৰ্যৰ সৈতে জড়িত হৈ সফলতা লাভ কৰিছে। উল্লেখযোগ্য যে, প্ৰথম অসমীয়া এভাৰেষ্ট আৰোহণকাৰী তৰুণ শইকীয়া আৰু মনিষ ডেকা পৰ্বত আৰোহণকাৰীসকলৰ বাবে অন্যতম প্ৰেৰণা স্বৰূপ। ২০১৬ চনত এভাৰেষ্ট জয় কৰা চাৰিগৰাকী অসমীয়া হ'ল— নৱ ফুকন, হেনৰি ডেভিদ টেৰণ, খৰছিং তেৰাং আৰু নন্দ দুলাল দাস।

শিক্ষকৰ প্ৰতি :

পৰ্বত আৰোহণ অভিযান কিয় এক দুঃসাহসিক কাৰ্য সেই কথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক বুজাই দিব। লগতে এভাৰেষ্ট শৃংগৰ ভৌগোলিক অৱস্থান, উচ্চতা তথা ইয়াৰ লগত প্ৰাসঙ্গিক তথ্য কিছু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক অৱগত কৰোৱা উচিত। হিমালয় তথা এভাৰেষ্ট আৰোহণকাৰী বিভিন্ন অভিযানকাৰী দল, সংস্থা সম্বন্ধে কিছু তথ্য দাঙি ধৰা উচিত। এই ধৰণৰ পাঠ অধ্যয়নে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক শক্তি বৃদ্ধিত যে সহায়ক হয় সেই কথাও বুজাই দিব।